

KALEIDOSKOP RASTISLAVA KOTALA

KURÁTORSKÝ PRÍHOVOR

Kaleidoskopom maliarskych výrazov a námetov obrazov Rastislava Kotala sa pokúsime nahliadnuť do sveta jeho umenia. Je pre mňa príjemným momentom otvárať sólo výstavu autora, absolventa našej alma mater, katedry výtvarnej výchovy a umenia. Na súčasnej výstave jeho malieb a kresieb, pastelov, predstavuje výber z tvorby, série ženských aktov, mestských zákutí, komornejších krajinných detailov, niekoľko voľných portrétov a autoportrét. Ide o komornú tvorbu, klasickej maľby a kresby. Kotalova maľba sa vyvíja z pevných výtvarných základov, získaných štúdiom u majstra J. Hegyessyho, T. Gála, D. Srvátka. Klasická kompozícia, klasický prístup k téme, no originálny vklad do gesticky výbušnej štetcovej techniky, vlastný maliarsky prednes, markantný najmä v expresívnejších, maliarsky veľmi sugestívnych aktoch. V aktoch sa Kotalov maliarsky prínos prejavuje najvýraznejšie. Sústreďuje sa na objemovú, i lineárnu skratku. Uzavretá forma figúry vyplňa celý priestor obrazu. Jeho prednes osciluje medzi pastóznou expresívnou gestickou maľbou a lazúrnou transparentnosťou plošných vrstiev obrazu. Pravým opakom tejto polohy sú kresby aktov, pastely na tónovaných podkladoch. Od prepracovanej, prekrývanými pastelovými vrstvami vytvorenej pastelovej figúry na neutrálnom pozadí, po minimalisticky úsporné kresby v monochrómej škále, ide autorovi o klasickú tému ženskej krásy. Maximálnu intimitu dosahuje v pasteloch na tmavých temných podkladoch. Máme možnosť porovnať obe polohy tvorby autora, v exaltovanej expresívnej maľbe, a tichej, intímne pokojnej pastelovej kresbe. Ako deň a noc.

Druhou témou diel Rastislava Kotala sú krajinné motívy. Ako vodák je v prírode častejšie ako bežný mestský človek, no skúma, ponára sa do nálad intímne blízkych prešovských zákutí. Hľadá a nachádza impresiu a svetelné efekty exteriéru. Tu sa asi najviac prejavuje autorova tichá, hlbavá, až rozjímajúca poloha jeho diel. Tieto práce oceňujem pre ich nenútenú vzdušnosť, jasnú a priehľadne čiru svetelnosť, a pravdivú farebnosť, no nie popisnosť, naopak. Zhrnutím tejto úvahy o dielach výtvarníka Raša Kotala by mohlo byť lapidárne konštatovanie, že ako všetko vo všehomíre tvorí plus a mínus, a Tajomstvo, tak večná energia tvorenia a premien, tak aj jeho diela možno porovnávať ako deň a noc, výraznú gestickú a pokojnú hlbavú maľbu, ako expresivitu a intimitu. Oba póly jeho maliarskeho prejavu, sú rovnocenné, na percipientovi zostáva vybrať si.

Doc. Peter Kocák, PhD, akad. mal.